

תוכנית מעברים

מחטיבת הביניים לחטיבה העליונה

רצפים חינוכיים בין המסגרות מתרחשים במיטבם עת התלמידים זוכים לסגירת מעגל ופרידה, להכנה מוקדמת וליווי לתוך המעבר המנגיש להם מידע אודות המסגרת והתהליכים הצפויים להתרחש, הכרות, הסתגלות והתפתחות. ביסוד המהלך עומדת ההנחה שהמעברים הם חלק טבעי מחיינו ובסיס להתקדמות ולהתפתחות. כל מעבר ממסגרת למסגרת כרוך בצורך להסתגלות ולהשתלבות. השנה, בעקבות משבר הקורונה והשלכותיו, עולה הצורך בהבניית תוכנית מעברים מוסדרת ומותאמת בין שלבי החינוך. מסמך זה מבקש לסייע לכם, אנשי החינוך, בבניית תוכנית יעילה ורגישה אשר לוקחת בחשבון את מאפייני שנת הלימודים תשפ"א כמו גם את ההבנה שיש לגלות גמישות ולתכנן תוכניות שניתנות ליישום הן פנים אל פנים והן בלמידה מרחוק. המעבר יעשה בשלשה שלבים: ביסוס העמידה על אבן המוצא, הרמת רגל והעברתה לאבן הבאה (שלב אי היציבות), הנחתה והתבססותה ורק לבסוף תצטרף הרגל השנייה ותתייצב על האבן החדשה.

שנת הלימודים האחרונה הייתה שונה. מגפת הקורונה שינתה את הלמידה, את הערכת התלמיד את עצמו, העמידה במבחן את יכולתו לתפקד בקבוצה. התלמידים חוו משבר ברמות שונות, ונדרשו לתפקד בתנאים שלא הוכנו להם, לפתח כישורים חדשים. לכן, אנו נדרשים, לבחון בעין חדשה את נקודת המוצא של התלמיד, מהשלב שבו נמצא היום, לתכנן בהתאם את שלב המעבר ולבסוף את שלב ההתייצבות לקראת שנה"ל תשפ"ב על מנת שיוכל לחוות בצורה חיובית את השינוי, להסתגל ולתפקד בצורה טובה ויעילה יותר במהלכו ולאחריו.

חומרים ומשאבים

מעברים תהליכי סיכום, סיום ופרידה
לקראת המעבר לחט"ע, שפ"י

סיום ופרידה, סיכום השנה

מאגר הקלטות- קבלת החלטות

הצבת מטרות לקראת החט"ע

מכינת קליטה וגיבוש

נפגשים בקיץ - ערכה למחנכים ומרחב פיזיטלי לבני הנוער, מנהל חברה ונוער

מכינת קליטה וגיבוש

הורים

מעברים בין חטיבת ביניים עצמאית לחטיבה עליונה

בנוסף לתהליכים הנדרשים במעבר בין החטיבות במסגרת השש שנתית. המשך קריאה

מעברים לחט"ע במסגרת ביה"ס השש שנתיים

פעולות ברמת הצוותים החינוכיים, ברמת התלמידים וברמת ההורים. המשך קריאה

תהליכי ההיכרות ותהליכי בניית קבוצה באווירה בלתי פורמאלית תהווה בסיס ליצירת המרקם החברתי החדש, תפחית חששות מן הבלתי מוכר ותקנה תחושה של שליטה במתרחש. בניית התוכנית ובחירת הפעולות תכונן ליצירת תחושת המשכיות בין המסגרות, היכרות וגיבוש קבוצתי, יצירת עוגנים בקבוצה החברתית המיידית (חברים לכיתה, מחנך, יועצת) ויצירת תמונת עתיד אישית לכל תלמיד (הצבת מטרות ויעדים, שיח על חלומות אישיים וכדו').

מסגרת פעילות:

- מפגשים כיתתיים ומפגש יועצת.
- הכירות עם מסגרת בית הספר- שגרת בית הספר, צוות החינוכי, בעלי תפקידים (מנהל, יועצת, מחנך, רכז שכבה, רכז מקצוע), מבנה בית הספר וכדו'.
- תכנים של התבוננות אישית והכוונה עצמית והכרות בין קבוצת השווים וגיבוש קבוצה. כל יום יכלול פתיחה וסגירה להתבוננות רפלקטיבית על הנעשה.
- פעילות חברתית, מנהיגות ויצירת מוטיבציה להתנדבות.
- הכרות עם הלמידה במסגרת המגמות.

המלצות:

- מומלץ שמחנכי הכיתות העתידיים יפעילו חלק ניכר משעות הפעילות.
- מומלץ לשלב תלמידי שכבה י"א - י"ב בעלי ניסיון בהדרכה בארגוני ותועות הנוער כעוזרי חינוך ומפעילים בסדנאות.
- מומלץ שהמפגשים יעברו באופן סדנאי, תוך שימוש במתודות בלתי פורמליות מגוונות.
- מומלץ ליצור קשר טלפוני / שיח בקבוצת ווטסאפ תרום מפגש - כהכנה למפגש הפיזי. יצירת שיח על מוכנות לתרומה ומעורבות חברתית.
- מומלץ ליצור סביבה חברתית וירטואלית שתלווה את התלמידים מרגע קבלתם לבית הספר (כדוגמת קלאסרום) והיכרות עם סביבות הלמידה הווירטואליות של בית הספר.
- מומלץ לבנות את התוכנית על ציר התפתחות והרחבה - מהתבוננות אישית (חלומות, חששות, מטרות, מסוגלות) דרך תהליכי גיבוש קבוצה ומוכנות למעורבות חברתית.

מפגש הורים עם מחנכת הכיתה והיועצת עפ"י הצורך

- בכל שלב שילד ותלמיד עובר, גם משפחתו עוברת אתו את התהליך. ככל שמשפחת המתבגר מעורבת ותומכת יותר והתקשורת עם משפחה טובה יותר, כך גדל הסיכוי להסתגלות טובה של המתבגר בעת המעבר לחטיבת העליונה. לפיכך, מומלץ לאפשר להורים לברר ולשתף בתחושות ורגשות. המלצות:
- לקיים מפגש מליאה של ההורים עם שני הצוותים החינוכיים.
 - להציע מפגשים פרטניים על פי הצורך ויצירת פלטפורמה נגישה ופתוחה שתאפשר להורים ליצור קשר, לשתף ולהתלבט עם אנשי המקצוע של החטיבה.
 - להנגיש מידע רלוונטי וחשוב באופן מקוון וישיר או בחוברות מודפסות ואם ניתן גם הנגשה לשפות שונות (בהתאם לאוכלוסיית התלמידים). מידע שיספק תחושת ודאות ושותפות ויסייע להם לתמוך בילדם בתהליך ההסתגלות.
 - לערוך דיון על תפקיד ההורה בגיל המתבגר, על האתגרים שגיל ההתבגרות מביא לפתחם של התלמידים, הורים ומורים.
 - להזמין את ההורים לשיח פרטני והעברת מידע בכפוף לווייתור סודיות.

(בנוסף לתהליכים במעבר בין חטיבת ביניים לחטיבה עליונה במסגרת השש שנתי)

ברמת הרשות: בשנה זו נודעת חשיבות גדולה יותר לשיח ולתקשורת בין צוותי המוסדות לצורך העברת מידע רלוונטי וקיום רצף מכל הבחינות: תאום ציפיות, דיון בתכנים שהועברו לתלמידים, חשיבה משותפת מה נדרש ואפשר לעשות כדי לקדם את התלמידים למעבר מיטבי בתחומים הריגשי, החברתי ופדגוגי.

ברמה המוסדית:

- 1. מפגשים בין צוותי ההנהלה של בתי הספר, רכזי השכבה הקולטת, יועצי בתי הספר, רכז פדגוגי, קב"סים ואנשי מחלקת החינוך ברשות.
- 2. תהליכי סיכום ופרידה, מסיבת סיום.
- 3. סיורים בחטיבה העליונה
- 4. ערב מגמות

ברמת הצוות החינוכי:

- 1. שיח בין יועצות להעברת מידע רלוונטי למען קידום הסיוע לתלמידים (בכפוף לווייתור סודיות).
- 2. צוות חטיבת הביניים יכין מסמך מידע לגבי התכנים והמיומנויות שנלמדו השנה בכיתה ט'. על מנת ליצור רצף לימודי, חשוב להבין מה התכנים והמיומנויות שנדרשו השנה ובהתאם לבנות את תוכנית הלימודים של תשפ"ב.
- 3. מומלץ לבנות תעודה הערכה שמשקפת את הנעשה במהלך השנה - נדרשים קריטריונים מחודשים למבנה התעודה, הרכב וציונים. יתכן שהתעודה תהייה יותר מעריכה ומשקפת תהליכים לצד ציונים מספריים.
- 4. מומלץ לקיים מפגש בין צוותי המקצוע במקצועות הליבה על מנת לשקף את תמונת המצב ולבנות תוכניות השלמה בהתאם.
- 5. מומלץ לפלח את התלמידים בהתאם ליכולת שלהם ללמוד מרחוק. כך שתוכנית ההשלמה תהיה בחלקה מרחוק ולאפשר השלמת חומרים בלמידה בקבוצות קטנות ישירות לתלמידים המתקשים בלמדה מרחוק.

מעברים בין חט"ב לחט"ע במסגרת ביה"ס שש שנתיים

ברמת הצוות החינוכי

א. הכנה פדגוגית של צוות חט"ב

- יבנה מסמך מידע לגבי התכנים והמיומנויות שנלמדו השנה בכיתה ט'. מומלץ לקיים מפגש בין צוותי הליבה - לשקף את תמונת המצב ולבנות תוכניות השלמה בהתאם.
- מומלץ למפות את התלמידים בהתאם ליכולת שלהם ללמוד מרחוק, על מנת לאפשר השלמת חומרים בלמידה בקבוצות קטנות.
- מומלץ לקיים ישיבות פדגוגיות למיפוי התלמידים ובניית תוכניות אישיות לתלמידים לקראת מיצוי יכולות לשיבוץ מיטבי בחט"ע.
- הוועדה הפדגוגית תדון בהמלצות לאיתור ושיבוץ בכיתות מב"ר ואתג"ר, קריטריונים לחלוקה לרמות במתמטיקה ואנגלית, מקצועות מדעיים.

ב. הכנה פדגוגית של צוות הקולט בחט"ע

- הצגת אני מאמין החטיבה הקולטת (נתונים על מבנה החטיבה העליונה - הלימודי והחברתי, החלוקה לכיתות וקריטריונים, מבנה מערכת השעות).
- מפגשים סדורים ושיח של המחנכת והיועצת בחט"ב - התייחסות להיבטים הרגשי והחברתי, ליווי בתהליך הפרידה והמעבר.
- הנגשת מידע - מגמות, תוכניות חוברות לאוניברסיטאות, מצוינות והרחבות לקראת בגרות, פרויקטים מיוחדים, מיזמים בקהילה ועוד.
- דגש על המגמות ועל דרישות כל מגמה, מבנה תעודת הבגרות וההשלכות של כל בחירה (עומס, כישורים, עבודה בצוות, מבחנים, שעות ..).
- משמעות הבחירה של המתבגר, בהובלת היועצות והפסיכולוגים.

ברמת תלמידים

- תכנון פעילות ושיעורי חינוך בנושא בחירה וקבלת החלטות.
- מפגש של התלמידים עם צוות החטיבה העליונה לשם הצגת החטיבה על כל מאפייניה. מומלץ לשלב תלמידים שלומדים זה מכבר בחטיבה בתהליך ההסברה - יוכלו לתאר את המעבר כפי שהם חוו אותו ולהעניק עצות מניסיונם.
- סיורים בחטיבה הקולטת - באופן פיזי, ככיתה, בקבוצות, באופן וירטואלי, בהתאם להנחיות קורונה. בסיורים יפגשו התלמידים עם צוות החטיבה, יחשפו לייחודיות החטיבה כפי שבאה לידי ביטוי בעיצוב הסביבתי, יכירו את מבנה החטיבה - שכבות הגיל, מעבדות, אולמות וחצרות ויכללו לזהות את האתוס התרבותי, החברתי והבינאישי של החטיבה.
- מומלץ לשבץ תלמידים חונכים משכבות הגבוהות, כדי לחזק הקשר ולתת מענה לשאלות רבות הקיימות אצל התלמידים.

ברמת ההורים

בכל שלב שילד ותלמיד עובר, גם משפחתו עוברת אתו את התהליך. ככל שמשפחת המתבגר מעורבת ותומכת יותר והתקשורת עם משפחה טובה יותר, כך גדל הסיכוי להסתגלות טובה של המתבגר בעת המעבר לחטיבת העליונה.

לפיכך, מומלץ לאפשר להורים לברר ולשתף בתחושות ורגשות. המלצות:

- לקיים מפגש מליאה של ההורים עם שני הצוותים החינוכיים.
- להציע מפגשים פרטניים על פי הצורך ויצירת פלטפורמה נגישה ופתוחה שתאפשר להורים ליצור קשר, לשתף ולהתלבט עם אנשי המקצוע של החטיבה.
- להנגיש מידע רלוונטי וחשוב באופן מקוון וישיר או בחוברות מודפסות ואם ניתן גם הנגשה לשפות שונות (בהתאם לאוכלוסיית התלמידים). מידע שיספק תחושת ודאות ושותפות ויסייע להם לתמוך בילדם בתהליך ההסתגלות.
- לערוך דיון על תפקיד ההורה בגיל המתבגר, על האתגרים שגיל ההתבגרות מביא לפתחם של התלמידים, הורים ומורים.
- להזמין את ההורים לשיח פרטני והעברת מידע בכפוף לווייתור סודיות.

מכינת קליטה וגיבוש

1. מטרות:

- יצירת תחושת בטחון וודאות במעבר למסגרת החדשה, במיוחד בתקופה זו.
- יצירת תחושת המשכיות בין המסגרות .
- היכרות וגיבוש קבוצתי- קבוצת שייכות כיתתית ושכבתית.
- יצירת עוגנים בקבוצה החברתית המיידית (מחנך, יועצת, חברים).
- יצירת תמונת עתיד אישית לכל תלמיד (הצבת מטרות ויעדים, שיח על חלומות אישיים וכדו').
- יצירת שיח על מוכנות לתרומה ומעורבות חברתית.
- היכרות עם סביבות הלמידה הווירטואליות של בית הספר.

2. מסגרת פעילות:במסגרת סמינר הקיץ יתקיימו 5 ימי גיבוש וקליטה לכיתה י כ20 שעות פעילות

3. על הפעילות לכלול:

1. מפגשים כיתתיים.
2. מפגש יועצת.
3. היכרות עם מסגרת בית הספר- שגרת בית הספר, צוות החינוכי, בעלי תפקידים (מנהל, יועצת, מחנך, רכז שכבה, רכז מקצוע), מבנה בית הספר וכדו'.
4. תכני של התבוננות אישית והכוונה עצמית והכרות בין קבוצת השווים וגיבוש קבוצה.
5. פעילות חברתית, מנהיגות ויצירת מוטיבציה להתנדבות.
6. הכרות עם הלמידה במסגרת המגמות.
7. כל יום יכלול פתיחה וסגירת יום ויכלול התבוננות רפלקטיבית על הנעשה.
8. מפגש עם ההורים- מפגש לחשיפת המסגרת הקולטת והעברת מידע. מומלץ בשעות אחר הצהרים/ערב.

4. המלצות:

1. מומלץ שמחנכי הכיתות העתידיים יפעילו חלק ניכר משעות הפעילות.
2. מומלץ לשלב תלמידי שכבה י"א - י"ב בעלי ניסיון בהדרכה בארגוני ותועות הנוער כעוזרי חינוך ומפעילים בסדנאות.
3. מומלץ שהמפגשים יעברו באופן סדנאי, תוך שימוש במתודות בלתי פורמליות מגוונות.
4. מומלץ ליצור קשר טלפוני / שיח בקבוצת ווטסאפ תרום מפגש – כהכנה למפגש הפיזי.
5. מומלץ ליצור סביבה חברתית וירטואלית שתלווה את התלמידים מרגע קבלתם לבית הספר (כדוגמת גוגל קלאסרום).
6. מומלץ לבנות את תוכנית המכינה על ציר התפתחות והרחבה – מהתבוננות אישית (חלומות, חששות, מטרות, מסוגלות) דרך תהליכי גיבוש קבוצה ומוכנות למעורבות חברתית.

5. הצעה למבנה המכינה:

יום פעילות ראשון	יום פעילות שני	יום פעילות שלישי	יום פעילות רביעי	יום פעילות חמישי
יחידה 1	פתיחה והיכרות לפי כיתות אם	היכרות עם החטיבה העליונה	פעילות הכירות והתנסות בסביבה הווירטואלית של בית הספר	שיח רגשי בהובלת היועצת
יחידה 2	פתיחה והיכרות לפי כיתות אם	היכרות עם החטיבה העליונה - על פי מגמות	פעילות היכרות והתנסות עם הסביבה הווירטואלית של בית הספר	היכרות עם בעלי תפקידים בבית הספר

הפסקה

יחידה 3	סיור היכרות עם מבנה בית הספר ("חפש את המטמון")	פעילות - הכוונה עצמית - בחירת יעדים וחלומות, מטרות אישיות, תמונת העתיד שלי	פעילות גיבוש קבוצה יצירה/ ODT אני והקבוצה	סדנת הכנה ללמידה הכרוכה במעבר לחטיבה העליונה	פעילות בלתי פורמלית - הכנה למעורבות חברתית
יחידה 4	סיור היכרות עם סביבות למידה ייחודיות – סדנאות, מעבדות – על פי מגמות	פעילות - הכוונה עצמית, מטרות אישיות, תמונת העתיד שלי	פעילות גיבוש קבוצה יצירה/ ODT אני והקבוצה	סדנת הכנה ללמידה הכרוכה במעבר לחטיבה העליונה	מיזם התנדבותי

הפסקה

יחידה 5	מעגלי שיח וסיכום יום	מעגלי שיח וסיכום יום	מעגלי שיח וסיכום יום	מעגלי שיח וסיכום יום	מעגלי שיח וסיכום- (למשל: יצירת חלום קבוצתי)
---------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---

